

Arbeidsnotater

S T A T I S T I S K S E N T R A L B Y R Å

IO 69/18

Oslo, 11. november 1969

BOLIGSTRØK, YRKESSTATUS OG ÅRSTID
SOM FORKLARINGSFAKTORER FOR
HUSHOLDNINGENS UTGIFT TIL FORBRUKSVARER

Tilleggsresultater til
Forbruksundersøkelsen 1967, hefte II

Av

Hilde Bojer

INNHold

	Side
I. Innledning	2
II. Regresjonslikningen	2
III. Definisjon av de binære variable	3
IV. Tolkingen av tallene	4
V. Definisjon av enkelte kjennemerker	7
VI. Kort om resultatene	8
VII. Tabeller over regresjonskoeffisienter, standardavvik og T-observatorer	11
1. Boligstrøk	11
2. Yrkesstatus	12
3. Årstid for regnskapsførsel	13

Ikke for offentliggjøring. Dette notat er et arbeidsdokument og kan siteres eller refereres bare etter spesiell tillatelse i hvert enkelt tilfelle. Synspunkter og konklusjoner kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk Sentralbyrås oppfatning.

I. INNLEDNING

I regresjonsanalysen av månedsregnskapene fra Forbruksundersøkelsen 1967 var en primært interessert i virkningene på forbruket av total forbruksutgift og av husholdningenes størrelse og sammensetning. Resultatene for disse forklaringsfaktorene er offentliggjort i hefte II av Forbruksundersøkelsen 1967. Den forbruksrelasjon som ble brukt ved regresjonsberegningene, omfattet imidlertid også en serie binære¹⁾ variable som hadde til formål å korrigere for sesongvariasjoner og for virkninger av boligstrøk og hovedpersonens yrkesstatus. Anslagene på de binære koeffisientene ble ikke trykt i hefte II. Det skyldtes at vi var usikre på brukbarheten av metoden som ble brukt, og at det foreløpig ikke er skikkelig undersøkt om de kjennetegnene som ble representert av binære variable, er de beste å ha med i en konsumfunksjon.

Tolket og anvendt med forsiktighet vil vel koeffisientene likevel være av en viss interesse. Dette notatet inneholder anslagene på sju sett regresjonskoeffisienter som ble beregnet sammen med koeffisientene i hefte II av Forbruksundersøkelsen 1967.

I innledningen til hefte II er det gjort rede for beregningsmetoden og for den forbruksrelasjonen som ble lagt til grunn for regresjonsberegningene. Her skal bare nevnes det som er helt nødvendig for å kunne lese tabellene i dette notatet. For flere detaljer og en grundigere drøfting av forbruksrelasjonen vises til hefte II. Dette notatet bør betraktes som vedlegg til hefte II heller enn en sjølstendig publikasjon.

II. REGRESJONSLIKNINGEN

For hver vare- og tjenestegruppe er minste kvadraters estimatorer beregnet for koeffisientene i følgende relasjon:

$$(1) \quad x = ay + \sum_{i=1}^3 b_i n_i + \sum_{j=1}^2 c_j z_j + \sum_{j=3}^4 c_j z_j + \sum_{j=5}^7 c_j z_j + d + u$$

Her er

x en husholdnings utgift til en vare- og tjenestegruppe
(i kroner pr. år)

y husholdningens totale forbruksutgift

n_i ($i = 1, 2, 3$) antall husholdningsmedlemmer i aldersklasse i

1) Variable som bare kan anta verdiene 0 og 1.

- z_j ($j = 1,2$) binære variable som representerer husholdningens boligstrøk
 z_j ($j = 3,4$) binære variable som representerer hovedpersonens yrkesstatus
 z_j ($j = 5,6,7$) binære variable som representere årstid for husholdningens regnskapsførsel
 u et tilfeldig restledd med forventning null

Tabellene i dette notatet viser de anslåtte verdier av koeffisientene c_1 til c_7 . Sammen med koeffisientene står estimatene på deres standardavvik oppført i parentes. I en egen kolonne er oppført verdien av en T-observator for hver koeffisient. T er definert ved:

$$T_j = \frac{c_j}{\sigma_j} \quad (j = 1,2,\dots,7)$$

hvor σ_j står for estimatet på standardavviket til vedkommende koeffisient.

III. DEFINISJON AV DE BINÆRE VARIABLE I FORBRUKSRELASJONEN

De tre kjennemerker (bakgrunnsfaktorer) som er representert ved binære variable, er boligstrøk, hovedpersons yrkesstatus og årstid for regnskapsførsel. Kjennemerkene kan anta følgende verdier:

Boligstrøk:	Oslo, Bergen eller Trondheim
	Tettbygde strøk ellers
	Spredtbygde strøk
Hovedpersonens yrkesstatus:	Ansatt
	Sjølstendig næringsdrivende
	Ikke yrkesaktiv
Årstid for regnskapsførsel:	Vår (mars, april, mai)
	Sommer (juni, juli, august)
	Høst (september, oktober, november)
	Vinter (desember, januar, februar)

De binære variable er definert slik:

1. Boligstrøk

$z_1 = 1$ for husholdninger som bor i Oslo, Bergen eller Trondheim
 $z_1 = 0$ for alle andre husholdninger

$z_2 = 1$ for husholdninger som bor i tettbygde strøk ellers
 $z_2 = 0$ for alle andre husholdninger

$z_1 = z_2 = 0$ for husholdninger som bor i spredtbygde strøk

2. Yrkesstatus

$z_3 = 1$ for husholdninger hvor hovedpersonen er sjølstendig næringsdrivende

0 for alle andre husholdninger

$z_4 = 1$ for husholdninger hvor hovedpersonen er ansatt

0 for alle andre husholdninger

$z_3 = z_4 = 0$ for husholdninger hvor hovedpersonen ikke er yrkesaktiv

3. Årstid for regnskapsførsel

$z_5 = 1$ for husholdninger som har ført regnskap om våren

0 for alle andre husholdninger

$z_6 = 1$ for husholdninger som har ført regnskap om sommeren

0 for alle andre husholdninger

$z_7 = 1$ for husholdninger som har ført regnskap om høsten

0 for alle andre husholdninger

$z_5 = z_6 = z_7 = 0$ for husholdninger som har ført regnskap om vinteren

De binære variable faller, som vi ser, i tre grupper, en for hvert kjennemerke. En enkelt husholdning kan ha høyst én variabel forskjellig fra null i hver gruppe.

IV. TOLKINGEN AV TALLENE

For hvert kjennemerke er nøyaktig en av verdiene som kjennemerket kan anta, ikke representert ved noen binær variabel. Den verdien som er utelatt, skal vi kalle referanseverdien av kjennemerket. Referanseverdien av for eksempel kjennemerket boligstrøk er "spredtbygde". For husholdninger som bor i spredtbygde strøk, som har ført regnskap om vinteren og hvor hovedpersonen ikke er yrkesaktiv, blir alle tre kjennemerker lik sine referanseverdier og for disse husholdningene vil samtlige binære variable være lik null. Ved å sette $z_1 = z_2 = \dots = z_7 = 0$ inn i forbruksrelasjonen (1), får vi

$$(2) \quad x = ay + \sum_{i=1}^3 b_i n_i + d$$

Denne relasjonen beskriver samvariasjonen mellom årlig utgift til en vare- og tjenestegruppe på den ene side og husholdningens størrelse, sammensetning

og totale forbruksutgift på den annen side, for husholdninger som bor i spredtbygde strøk, som har ført regnskap om vinteren og som har en ikke yrkesaktiv hovedperson.

For husholdninger som har ført regnskap om vinteren, hvor hovedpersonen ikke er yrkesaktiv men som bor i Oslo, Bergen eller Trondheim vil $z_1 = 1$, og $z_2 = z_3 = \dots = z_7 = 0$. Innsatt i (1) gir dette følgende forbruksrelasjon:

$$(3) \quad x = ay + \sum_{i=1}^3 b_i n_i + (c_1 + d) + u$$

Dette er den samme relasjon som (2), men konstantleddet har skiftet fra d til $(c_1 + d)$.

De binære koeffisientene kan altså tolkes som skift i konstantleddet i forbruksrelasjonen. Dette skiftet er målt i forhold til konstantleddet for husholdninger hvor kjennemerkene antar sine referanseverdier. c_1 viser med andre ord hvor mange kroner mer (eller mindre, hvis c_1 er negativ) husholdninger i Oslo, Bergen og Trondheim gjennomsnittlig bruker i året til en vare- og tjenestegruppe enn husholdninger som bor i spredtbygde strøk. Koeffisienten c_6 viser hvor mye mer (eller mindre) av en vare- og tjenestegruppe det gjennomsnittlig kjøpes om sommeren enn om vinteren osv.

Av resonnementet ovenfor går det også fram at c_j måler ulikheter i forbruk mellom husholdninger som er like med hensyn til alle de variable som inngår i forbruksrelasjonen unntatt z_j . Dette kan vi også uttrykke slik at c_j måler virkningen av endring i z_j isolert sett, når virkningen av alle de øvrige forklaringsfaktorene er rensket bort. Tallene i tabell 1 skal for eksempel i prinsippet vise hvilke ulikheter i forbruksmønsteret mellom by og land som ikke skyldes ulikheter i total forbruksutgift, husholdningenes størrelse eller yrkesstatus.

Siden det ligger en lineær forbruksrelasjon til grunn for beregningene vil bakgrunnsfaktorene gi skift i konstantleddet som er konstant, uavhengig av nivået på total forbruksutgift eller husholdningenes størrelse. Den lineære formen på forbruksrelasjonen må betraktes som en tilnærming, og det må antas at tilnærmingen blir dårlig for verdier av de uavhengige variable som ligger langt fra det gjennomsnittlige i observasjonsmaterialet. I den grad den lineære forbruksrelasjonen er for usmidig til å fange inn hele den variasjon i forbruket som skyldes variasjoner i total forbruksutgift, vil dette ødelegge anslagene også på de binære koeffisientene. Det er derfor mulig at disse kan inneholde "skjulte" inntektsvirkninger.

Tanken om at sesongsvingninger fører til konstante skift i konsumfunksjonen skulle være relativt uproblematisk. Tidligere-ikke offentliggjorte - beregninger på materialet fra Forbruksundersøkelsen 1958 tyder også på at det gir mening å slå månedene sammen i årstider eller sesonger, slik det er gjort her. Det er ikke testet nærmere på 1967-materialet om nettopp denne sammenslåingen av månedene er den beste, eller om en burde hatt flere eller færre "sesonger".

Det skulle også gi god mening å forutsette konstante skift i konsumfunksjonen etter boligstrøk.

Inndelingen som er foretatt etter yrkesstatus er mer problematisk, av to grunner. For det første er selve grupperingen antakelig mindre god, i den forstand at gruppene ikke yrkesaktiv, ansatt og sjølstendig er heterogene. Ikke yrkesaktive inneholder bl.a. pensjonister, studenter og husmødre. Sjølstendig næringsdrivende inneholder bl.a. bønder, fiskere og forretningsmenn. Det er ikke innlysende at denne inndelingen gir grupper som har felles trekk m.h.t. forbruketferd. Når denne inndelingen overhodet er valgt slik, er det fordi det var den eneste utvei til å få brakt inn sosiale kjennetegn ved husholdningene på en noenlunde lett-vint måte i beregningene. Forbruksundersøkelsen gir riktignok også opplysning om yrke, men den vanlige standard for yrkesgrupperingen er antakelig heller ikke særlig godt egnet som utgangspunkt for å forklare forbruketferd.

For det andre er det vanskelig å tenke seg hvorfor, og på hvilken måte, det skulle være systematiske forskjeller i forbruketferd mellom yrkesgrupper eller husholdninger hvor hovedpersonen har ulik yrkesstatus. Intuitivt vil en vel tenke seg at faktorer som sosial status, yrke og utdanning har betydning for forbruket, men det er et langt skritt fra en slik intuitiv hypotese til en skikkelig utformet teori som sier på hvilken måte slike kjennemerker skulle komme til uttrykk i en konsumfunksjon. Derfor er det vanskelig å begrunne, synes jeg, at yrkesstatus fører til skift i konstantleddet og ikke til f.eks. skift i den deriverte m.h.p. total forbruksutgift, selv om det hadde vært slik at inndelingen etter yrkesstatus var meningsfylt. Disse betraktningene gjør det også vanskelig å kunne tillegge det noen vekt om noen av koeffisientene for yrkesstatus skulle være utsagnskraftige.

Denne siste betraktningen kan i noen grad gjøres gjeldende for alle de kjennemerker vi har representert i konsumfunksjonen ved binære

variable. Jeg synes likevel det kan reises sterkere innvendinger mot bruken av kjennemerket yrkesstatus enn mot de andre, selv om dette kanskje er en vurderingssak.

I forbindelse med regresjonsberegningene ble det utført en del tester på signifikansen av grupper av variable, både for bakgrunnsfaktorene og den aldersgrupperingen som er brukt. Resultatet av disse testene vil bli offentliggjort i et særskilt arbeidsnotat.

De tabulerte T-verdiene kan brukes til tester for koeffisientenes utsagnskraft. Siden vi har binære variable, vil T-observatorene måle om det er utsagnskraftige forskjeller mellom husholdninger med en gitt verdi av et kjennetegn og husholdninger hvor kjennetegnet antar referanseverdien.

En hypotese om at f.eks. $c_2 = 0$ vil forkastes hvis

$$|T_2| = \left| \frac{c_2}{\sigma_2} \right| > t$$

hvor t er en passende valgt fraktil i Students t -fordeling med 4992 frihetsgrader. Hvis kriteriet ovenfor er oppfylt, er det vanlig å si at c_2 er utsagnskraftig forskjellig fra null.

I linjen for Drikkevarer og tobakk i tabell 1 er c_1 lik 414 med standardavvik 39 og c_2 er lik 129 med standardavvik 31. Under ellers like vilkår bruker husholdninger i Oslo, Bergen og Trondheim 414 kroner mer i året på tobakk og drikkevarer enn husholdninger i spredtbygde strøk, og husholdninger i tettbygde strøk ellers bruker 129 kroner mer enn de i spredtbygde strøk. Storbyhusholdningene bruker også 285 kroner årlig mer på drikkevarer og tobakk enn småbyhusholdninger.

Kolonnen for T-observatorene viser $T_1 = 10,74$, $T_2 = 4,15$. Forskjellen mellom spredtbygde strøk og Oslo, Bergen og Trondheim og mellom spredtbygde strøk og tettbygde strøk ellers er altså tydelig utsagnskraftig. Derimot sier T-verdiene ingen ting om utsagnskraften i de 285 kroners forskjell mellom storbyene og andre tettsteder. For å belyse dette, måtte en gå fram på en litt annen måte, som krever noen tilleggsberegninger.

V. DEFINISJON AV ENKELTE KJENNEMERKER

Husholdningens utgift til en vare- og tjenestegruppe inkluderer også verdien av mottatte gaver og verdien av forbruket av egenproduserte varer.

Total forbruksutgift omfatter husholdningens utbetalinger i regnskapsmåneden, unntatt utgifter til direkte skatter, trygder, gitte gaver, realinvesteringer (f.eks. kjøp av bolig, større boligreparasjoner), kjøp av egne transportmidler og kontraktmessig sparing (f.eks. pensjonsinnskott, avdrag på lån, livsforsikring m.v.). I tillegg til utbetalingene i måneden omfatter total forbruksutgift verdien av forbruket av egenproduserte varer og av mottatte gaver.

Denne definisjonen skiller seg ut fra definisjonen i hefte I av Forbruksundersøkelsen 1967 ved at kjøp av egne transportmidler ikke er med.

Total forbruksutgift er definert slik at den utgjør summen av utgiftene til de 40 vare- og tjenestegrupper som er med i regresjonsberegningene.

Tettbygde og spredtbygde strøk. Med tettbygde strøk menes hussamlinger med minst 200 personer der husene ikke ligger mer enn 50 meter fra hverandre. Med spredtbygde strøk menes all bebyggelse der avstanden til nærmeste hus er større enn 50 meter, og dessuten alle hussamlinger med færre enn 200 personer. Hvert utvalgsområde er gruppert som tettbygd eller spredtbygd strøk alt etter som mesteparten av befolkningen bor i tettbygd eller spredtbygd strøk.

VI. KORT OM RESULTATENE

Det er en tendens til lite utsagnskraftige virkninger på forbruksmønstret av boligstrøk hva de 9 en-sifrede hovedgruppene angår. Betrakter vi undergruppene (de to-sifrede) blir bildet noe annerledes.

Det er for eksempel ingen utsagnskraftig forskjell i utgift til matvarer under ett, men fordelingen på matvareslag er ikke ens. Tallene kan tyde i retning av mer tradisjonelt kosthold på landet (byene bruker mindre poteter og mer grønnsaker og frukt). Videre kan byenes større utgifter til mjøl, gryn og bakervarer, mens det går mer til sukker og spisefett på landet, ha noe med kjøp av ferdigvarer kontra hjemmebaking og gjøre. Men for hele matvaregruppen kommer det inn at registreringen av varer fra egen produksjon, som i prinsippet skal være med, kan være usikker.

Under gruppene Klær og skotøy, Helsepleie, Fritidssysler og utdanning og Andre varer og tjenester er det få utsagnskraftige koeffisienter.

Utgifter til restauranter, kaféer og offentlige forestillinger er størst i Oslo, Bergen og Trondheim, som rimelig kan være. Utgiftene til gruppe 81: Personlig hygiene, er markert større i byer og tettsteder enn i spredtbygde strøk. Denne utgiftsgruppen inneholder bl.a. kosmetikk.

Under Reiser og transport finner vi at utgifter til drift og vedlikehold av egne transportmidler er lavere i byer og tettsteder enn i spredtbygde strøk, for familier med samme totale forbruksutgift. Større biltetthet i byene skulle altså etter dette være en ren inntektseffekt.

De koeffisientene som er vanskeligst å forklare er under gruppe 4: Møbler og husholdningsartikler. For varige forbruksgoder som møbler, golvtepper, komfyrer, k leskap og annet elektrisk utstyr er koeffisientene sterkt negative. For komfyrer og k leskap er koeffisientene både for Oslo, Bergen og Trondheim og for tettsteder ellers til og med større i tallverdi enn gjennomsnittlig utgift for alle husholdninger under ett.

Årsakene til dette kan bl.a. tenkes å være to. For det første kan det være en beholdningseffekt. Spredtbygde strøk har vært seinere ute med å anskaffe disse varige forbruksgodene enn husholdningene i byer og tettbygde strøk. Mindre k p på avbetaling i spredtbygde strøk er en annen mulig årsak, siden det i månedsregnskapene er registrert faktiske utbetalinger, enten dette er et avdrag eller varens kostende betalt kontant. Disse forholdene vil bli nærmere undersøkt i forbindelse med analysen av  rsintervjuet.

En b r merke seg at koeffisientene i tabell 3 ( rstid for regnskapsførsel) viser sesongvariasjoner i fordelingen av forbruksutgift på de ulike vareslag, men ikke hvordan den totale forbruksutgift varierer over året. Koeffisientene viser jo forskyvninger i forbruksmønsteret for gitt total forbruksutgift.

Matvareutgiftene er høyest sommer og høst, og et blick på undergruppene viser at sylting og dypfrysing samt storinnkj p av poteter for vinteren står for brorparten av denne sesongvariasjonen.

Gruppen Drikkevarer og tobakk har som helhet ingen sterk sesongvariasjon, men ser vi på undergruppene, endrer dette bildet seg. Alkoholholdige drikkevarer har høysesong om vinteren, brus om sommeren. Andre varer som fortrinnsvis k pes om vinteren, ser ut til å være klær og skotøy, enkelte typer møbler og husholdningsartikler (tekstiler, utstyrsvarer, glass, dekketøy) og bøker, aviser og tidsskrifter. Det er fristende å tro at det er julepresangene som slår ut her. Videre er

utgifter til lys og brensel sjølsagt høyest om vinteren. Vedlikeholds-
utgifter til bolig har positive koeffisienter for både vår, sommer og høst.

Reiseutgifter, både de som kommer under gruppe 6 (Reiser og trans-
port), og utgifter til selskapsreiser og hoteller under gruppe 8: Andre
varer og tjenester, er høyere om sommeren enn om vinteren.

I det hele gir tabell 3 et bilde av forbrukets variasjon over
året som virker rimelig og lett å forklare.

Tabell 1. Virkning av boligstrøk på husholdningens utgift til 40 vare- og tjenestegrupper. Kroner pr. år. Referanseverdi: Spredtbygd strøk¹⁾

Nr.	Vare- og tjenestegruppe	Utgift pr. hushold- ning \bar{x}	Koeffisienter (Kroner pr. år)				T-verdier	
			Oslo, Bergen, Trondheim		Tettbygde strøk ellers		Oslo, Bergen, Trondheim	Tettbygde strøk ellers
			C_1		C_2		T_1	T_2
0	Matvarer	6 208	151	(83)	84	(67)	1,81	1,24
00	Mjøl, gryn og bakervarer	626	29	(13)	31	(10)	2,28	3,04
01	Kjøtt, kjøttvarer og fleisk	1 590	27	(49)	-63	(39)	0,55	-1,61
02	Fisk og fiskevarer	498	79	(16)	21	(13)	5,09	1,63
03	Mjøl, fløte, ost og egg	1 186	-13	(19)	36	(15)	-0,71	2,34
04	Spisefett og oljer	288	-24	(6)	-12	(5)	-3,94	-2,52
05	Grønnsaker, frukt og bær	927	120	(24)	109	(19)	5,07	5,68
06	Poteter og varer av poteter	230	-52	(11)	-63	(9)	-4,54	-6,82
07	Sukker	80	-45	(5)	-31	(4)	-8,17	-7,01
08	Kaffe, te, kakao og kokesjokolade .	344	-13	(8)	-5	(6)	-1,69	-0,75
09	Andre matvarer	439	44	(15)	63	(12)	2,94	5,20
1	Drikkevarer og tobakk	857	414	(39)	129	(31)	10,74	4,15
11	Drikkevarer	435	309	(28)	110	(23)	11,05	4,87
111	Ikke alkoholholdige drikkevarer ...	124	59	(7)	26	(6)	8,71	4,73
112)	Alkoholholdige drikkevarer	311	250	(25)	84	(21)	9,80	4,08
113)		423	105	(19)	19	(16)	5,43	1,23
2	Klær og skotøy	2 449	-90	(90)	-11	(73)	-1,00	-0,15
21	Bekleddingsartikler	1 686	-124	(79)	-58	(64)	-1,57	-0,90
22	Tøyer og garn	307	6	(22)	35	(18)	0,27	1,97
23	Skotøy og skoreparasjoner	455	28	(28)	12	(22)	1,00	0,53
3	Bolig, lys og brensel	2 366	219	(106)	200	(86)	2,07	2,34
31	Bolig og vedlikehold	1 488	576	(92)	282	(74)	6,26	3,79
32	Lys og brensel	878	-357	(53)	-82	(43)	-6,73	-1,91
4	Møbler og husholdningsartikler	1 904	-972	(129)	-575	(104)	-7,54	-5,51
41	Møbler og golvtepper m.m.	453	-364	(95)	-206	(77)	-3,84	-2,68
42	Tekstiler, utstysvarer m.m.	319	-109	(29)	16	(24)	-3,71	0,69
43	Komfyrer, kjøleskap o.a. elektrisk utstyr	424	-560	(86)	-429	(69)	-6,53	-6,19
44	Kjøkkenutstyr, glass, dekketøy m.m.	212	-62	(24)	-38	(19)	-2,64	-1,97
45	Diverse husholdningsartikler og tjenester	390	33	(14)	34	(11)	2,46	3,13
46	Leid hjelp til hjemmet	105	89	(21)	47	(17)	4,28	2,79
5	Helsepleie	403	66	(39)	42	(31)	1,71	1,36
51	Helsepleie	403	66	(39)	42	(31)	1,71	1,36
6	Reiser og transport	2 062	-11	(97)	-218	(79)	-0,11	-2,78
62	Drift og vedlikehold av egne transportmidler	1 201	-236	(87)	-281	(71)	-2,70	-3,98
63	Bruk av offentlige transportmidler.	598	203	(43)	11	(35)	4,71	0,31
64	Porto, telefon og telegrammer	264	23	(30)	52	(25)	0,74	2,10
7	Fritidssysler og utdanning	1 758	-61	(106)	123	(85)	-0,57	1,44
71	Utstyr og tilbehør, medregnet reparasjoner	760	-233	(97)	49	(78)	-2,40	0,62
72	Offentlige forestillinger o.a. tjenester m.m.	436	153	(30)	44	(24)	5,17	1,85
73	Bøker, aviser, tidsskrifter m.m. ..	427	28	(22)	60	(18)	1,26	3,40
74	Skolegang	135	-9	(33)	-30	(27)	-0,27	-1,11
8	Andre varer og tjenester	1 460	285	(98)	225	(79)	2,90	2,83
81	Personlig hygiene	384	170	(15)	112	(12)	11,49	9,37
82	Andre varer	248	-44	(31)	-14	(25)	-1,58	-0,55
83	Restauranter, hoteller, selskaps- reiser o.l.	559	193	(82)	175	(66)	2,36	2,65
831	Restauranter, kaféer o.l.	364	167	(33)	41	(27)	5,06	1,55
832)	Selskapsreiser (innenl. og utenl.)	196	26	(75)	134	(61)	0,34	2,20
833)		Utgifter ved hoteller og pensjonat- er (innenl.)	196	26	(75)	134	(61)	0,34
84	Tjenester fra finansinstitusjoner .	65	-13	(22)	-14	(18)	-0,58	-0,78
85	Andre tjenester	204	-17	(42)	-35	(34)	-0,40	-1,01

1) Regresjonskoeffisienter, standardavvik og T-observatorer for de binære variable z_1 og z_2 i relasjonen

$$x = ay + \sum_{i=1}^n b_i z_i + \sum_{j=1}^7 c_j z_j + d + u$$

Tabell 2. Virkning av hovedpersoners yrkesstatus på husholdningens utgift til 40 vare- og tjenestegrupper. Kroner pr. år. Referanseverdi: Ikke yrkesaktiv¹⁾

Nr.	Vare- og tjenestegrupper	Utgift pr. hushold- ning X	Koeffisienter (Kroner pr. år)				T-verdier	
			Ansatt C ₃		Sjøl- stendig C ₄		Ansatt T ₃	Sjøl- stendig T ₄
0	Matvarer	6 208	-37	(93)	620	(103)	-0,40	6,00
00	Mjøl, gryn og bakervarer	626	15	(14)	42	(15)	1,09	2,72
01	Kjøtt, kjøttvarer og flesk	1 590	-0	(54)	353	(60)	-0,01	5,86
02	Fisk og fiskevarer	498	-39	(17)	104	(19)	-2,24	5,40
03	Mjøl, fløte, ost og egg	1 186	-3	(21)	42	(23)	-0,16	1,79
04	Spisefett og oljer	288	-9	(7)	26	(8)	-1,38	3,48
05	Grønnsaker, frukt og bær	927	29	(26)	-3	(29)	1,11	-0,09
06	Poteter og varer av poteter	230	-20	(13)	54	(14)	-1,61	3,79
07	Sukker	80	-4	(6)	6	(7)	-0,74	0,89
08	Kaffe, te, kakao og kokesjokolade .	344	13	(9)	16	(10)	1,45	1,68
09	Andre matvarer	439	-18	(17)	-21	(19)	-1,05	-1,13
1	Drikkevarer og tobakk	857	176	(43)	82	(48)	4,11	1,72
11	Drikkevarer	435	77	(31)	59	(35)	2,48	1,69
111	Ikke alkoholholdige drikkevarer ...	124	18	(8)	-1	(8)	2,32	-0,18
112)	Alkoholholdige drikkevarer	311	59	(28)	60	(32)	2,10	1,91
113)								
12	Tobakk	423	99	(21)	23	(24)	4,61	0,98
2	Klær og skotøy	2 449	-343	(100)	-280	(112)	-3,42	-2,51
21	Bekledningsartikler	1 686	-259	(88)	-220	(98)	-2,96	-2,25
22	Tøyer og garn	307	-11	(25)	-17	(27)	-0,47	-0,63
23	Skotøy og skoreparasjoner	455	-72	(31)	-43	(34)	-2,35	-1,26
3	Bolig, lys og brensel	2 366	8	(118)	-263	(131)	0,07	-2,00
31	Bolig og vedlikehold	1 488	112	(102)	-218	(114)	1,10	-1,91
32	Lys og brensel	878	-104	(59)	-45	(66)	-1,77	-0,68
4	Møbler og husholdningsartikler	1 904	-172	(143)	-61	(160)	-1,20	-0,38
41	Møbler og golvtepper m.m.	453	-15	(105)	200	(117)	-0,14	1,71
42	Tekstiler, utstysvarer m.m.	319	-58	(33)	-48	(36)	-1,77	-1,33
43	Komfyrer, kjøleskap o.a. elektrisk utstyr	424	-89	(95)	-233	(106)	-0,94	-2,19
44	Kjøkkenutstyr, glass, dekketøy m.m.	212	-20	(26)	12	(29)	-0,77	0,41
45	Diverse husholdningsartikler og tjenester	390	4	(15)	-14	(17)	0,30	-0,86
46	Leid hjelp til hjemmet	105	5	(23)	22	(26)	0,23	0,85
5	Helsepleie	403	45	(43)	56	(48)	1,04	1,16
51	Helsepleie	403	45	(43)	56	(48)	1,04	1,16
6	Reiser og transport	2 062	419	(108)	-104	(120)	3,88	-0,86
62	Drift og vedlikehold av egne transportmidler	1 201	398	(97)	-2	(108)	4,10	-0,02
63	Bruk av offentlige transportmidler.	598	100	(48)	-127	(53)	2,10	-2,39
64	Porto, telefon og telegrammer	264	-79	(34)	26	(38)	-2,33	0,69
7	Fritidssysler og utdanning	1 758	-188	(117)	-151	(131)	-1,60	-1,15
71	Utstyr og tilbehør, medregnet reparasjoner	760	-219	(108)	-22	(120)	-2,04	-0,19
72	Offentlige forestillinger o.a. tjenester m.m.	436	29	(33)	-38	(37)	0,89	-1,04
73	Bøker, aviser, tidsskrifter m.m. ..	427	14	(24)	-61	(27)	0,60	-2,24
74	Skolegang	135	-13	(37)	-30	(41)	-0,34	-0,72
8	Andre varer og tjenester	1 460	92	(109)	102	(121)	0,85	0,84
81	Personlig hygiene	384	54	(16)	-15	(18)	3,29	-0,83
82	Andre varer	248	28	(34)	-35	(38)	0,80	-0,91
83	Restauranter, hoteller, selskaps- reiser o.l.	559	18	(91)	256	(101)	0,20	2,52
831	Restauranter, kaféer o.l.	364	123	(37)	48	(41)	3,36	1,17
832)	Selskapsreiser (innenlands og uten- lands), utgifter ved hoteller og pensjonater (innenlands)	196	-105	(84)	208	(93)	-1,25	2,23
833)								
84	Tjenester fra finansinstitusjoner .	65	-1	(25)	42	(28)	-0,05	1,51
85	Andre tjenester	204	-7	(47)	-145	(53)	-0,14	-2,76

1) Regresjonskoeffisienter, standardavvik og T-observatorer for de binære variable z_3 og z_4 i relasjonen

$$x = ay + \sum_{i=1}^3 b_i n_i + \sum_{j=1}^7 c_j z_j + d + u$$

Tabell 3. Virkning av årstid for regnskapsførsel på husholdningens utgift til 40 vare- og tjenestegrupper. Kroner pr. år. Referanseverdi: Vinter¹⁾

Nr.	Vare- og tjenestegruppe	Utgift pr. husholdning \bar{X}	Koeffisienter						T-verdier		
			Vår		Sommer		Høst		Vår	Sommer	Høst
			C_5		C_6		C_7		T_5	T_6	T_7
0	Matvarer	6 208	85	(77)	480	(80)	906	(79)	1,10	5,98	11,46
00	Mjølk, gryn og bakervarer	626	33	(12)	76	(12)	63	(12)	2,82	6,32	5,31
01	Kjøtt, kjøttvarer og flesk	1 590	-46	(45)	-101	(47)	435	(46)	-1,01	-2,15	9,43
02	Fisk og fiskevarer	498	-21	(14)	39	(15)	18	(15)	-1,44	2,60	1,25
03	Mjølk, fløte, ost og egg	1 186	41	(17)	46	(18)	37	(18)	2,33	2,56	2,06
04	Spisefett og oljer	288	8	(6)	5	(6)	-5	(6)	1,48	0,90	-0,80
05	Grønnsaker, frukt og bær	927	54	(22)	273	(23)	173	(22)	2,46	11,97	7,71
06	Poteter og varer av poteter	230	9	(11)	60	(11)	177	(11)	0,88	5,47	16,27
07	Sukker	80	2	(5)	82	(5)	35	(5)	0,36	15,56	6,68
08	Kaffe, te, kakao og kokesjokolade	344	0	(7)	-17	(8)	-7	(7)	0,02	-2,29	-0,98
09	Andre matvarer	439	5	(14)	16	(15)	-19	(14)	0,34	1,12	-1,36
1	Drikkevarer og tobakk ..	857	-35	(36)	-53	(37)	-153	(36)	-0,99	-1,44	-4,19
11	Drikkevarer	435	-55	(26)	-38	(27)	-130	(26)	-2,14	-1,41	-4,93
111	Ikke alkoholholdige drikkevarer	124	7	(6)	29	(7)	-19	(6)	1,17	4,49	-2,89
112)	Alkoholholdige drikke-										
113)	varer	311	-63	(24)	-67	(24)	-112	(24)	-2,66	-2,76	-4,64
12	Tobakk	423	20	(18)	-15	(19)	-22	(18)	1,12	-0,81	-1,22
2	Klær og skotøy	2 449	-151	(84)	-312	(87)	-284	(86)	-1,79	-3,58	-3,31
21	Bekleddingsartikler	1 686	-105	(73)	-261	(76)	-268	(75)	-1,43	-3,44	-3,57
22	Tøyer og garn	307	-18	(21)	-66	(21)	-4	(21)	-0,88	-3,11	-0,18
23	Skotøy og skoreparasjoner	455	-27	(26)	16	(27)	-12	(26)	-1,06	0,60	-0,47
3	Bolig, lys og brensel ..	2 366	12	(98)	11	(102)	206	(100)	0,12	0,10	2,05
31	Bolig og vedlikehold ...	1 488	206	(85)	349	(89)	384	(87)	2,41	3,94	4,41
32	Lys og brensel	878	-194	(49)	-338	(51)	-178	(50)	-3,94	-6,64	-3,55
4	Møbler og husholdnings-										
	artikler	1 904	-446	(120)	-384	(124)	-258	(122)	-3,73	-3,10	-2,11
41	Møbler og golvtepper m.m.	453	-90	(88)	47	(91)	-7	(90)	-1,02	0,52	-0,07
42	Tekstiler, utstyrvarer m.m.	319	-196	(27)	-175	(28)	-182	(28)	-7,21	-6,20	-6,55
43	Komfyrer, kjøleskap o.a. elektrisk utstyr	424	-71	(80)	-89	(82)	21	(81)	-0,90	-1,08	0,26
44	Kjøkkenutstyr, glass, dekketøy m.m.	212	-149	(22)	-125	(23)	-106	(22)	-6,81	-5,49	-4,75
45	Diverse husholdningsartik-										
	ler og tjenester	390	45	(13)	-39	(13)	-2	(13)	3,60	-3,01	-0,14
46	Leid hjelp til hjemmet .	105	16	(19)	-4	(20)	18	(20)	0,81	-0,22	0,91
5	Helsepleie	403	89	(36)	-84	(37)	1	(37)	2,47	-2,26	0,02
51	Helsepleie	403	89	(36)	-84	(37)	1	(37)	2,47	-2,26	0,02
6	Reiser og transport	2 062	559	(90)	599	(94)	160	(92)	6,18	6,40	1,74
62	Drift og vedlikehold av egne transportmidler .	1 201	486	(81)	460	(84)	212	(83)	5,99	5,48	2,56
63	Bruk av offentlige transportmidler	598	85	(40)	187	(41)	-9	(41)	2,13	4,53	-0,21
64	Porto, telefon og tele- grammer	264	-12	(28)	-49	(29)	-43	(29)	-0,43	-1,66	-1,49
7	Fritidssystemer og utdan-										
	ning	1 758	-239	(98)	-614	(102)	-595	(100)	-2,44	-6,04	-5,95
71	Utstyr og tilbehør, med- regnet reparasjoner ..	760	-83	(90)	-108	(93)	-329	(92)	-0,92	-1,16	-3,58
72	Offentlige forestillinger o.a. tjenester m.m. ..	436	-68	(28)	-325	(29)	-267	(28)	-2,48	-11,38	-9,51
73	Bøker, aviser, tids- skrifter m.m.	427	-109	(20)	-137	(21)	-67	(21)	-5,36	-6,51	-3,23
74	Skolegang	135	21	(31)	-44	(32)	67	(32)	0,67	-1,36	2,13

1) Regresjonskoeffisienter, standardavvik og T-observatorer for de binære variable z_5 , z_6 og z_7 i relasjonen₃

$$x = ay + \sum_{i=1}^7 b_i z_i + \sum_{j=1}^7 c_j z_j + d + u$$

Tabell 3 (forts.). Virkning av årstid for regnskapsførsel på husholdningens utgift til 40 vare- og tjenestegrupper. Kroner pr. år. Referanseverdi: Vinter¹⁾

Nr.	Vare- og tjenestegruppe	Utgift pr. hushold- ning \bar{X}	Koeffisienter						T-verdier		
			Vår		Sommer		Høst		Vår	Sommer	Høst
			C_5	()	C_6	()	C_7	()	T_5	T_6	T_7
8	Andre varer og tjenester	1 460	127	(91)	358	(94)	17	(93)	1,39	3,79	0,18
81	Personlig hygiene	384	-8	(14)	-25	(14)	-3	(14)	-0,59	-1,78	-0,24
82	Andre varer	248	-82	(29)	-124	(30)	-112	(29)	-2,87	-4,16	-3,84
83	Restauranter, hoteller, selskapsreiser o.l. .	559	160	(76)	494	(79)	134	(77)	2,11	6,28	1,74
831	Restauranter, kaféer o.l.	364	28	(31)	66	(32)	49	(31)	0,90	2,07	1,56
832)	Selskapsreiser (innen-										
833)	lands og utenlands), utgifter ved hoteller og pensjonater (innenlands)	196	132	(70)	428	(72)	86	(71)	1,89	5,91	1,20
84	Tjenester fra finansinstitusjoner	65	22	(21)	20	(21)	45	(21)	1,08	0,94	2,13
85	Andre tjenester	204	35	(39)	-8	(41)	-47	(40)	0,88	-0,19	-1,17

1) Se note 1, side 13.